

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

**DE KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE IN DE
GEMEENTE SITTARD-GELEEN IN SCHOOLJAAR 2015-2016**

Onderzoeksnummer : 286841
Datum vaststelling : 20 juli 2016

Inhoud

Voorwoord	5
1 Samenvatting van de belangrijkste oordelen.....	7
2 Inleiding.....	11
3 Vve in de gemeente Sittard-Geleen.....	13
4 De oordelen over de voor- en de vroegscholen	21
5 Conclusies	32
6 Reactie van de gemeente	35
Bijlage 1: Overzicht van oordelen van de locaties in de gemeente Sittard-Geleen	37

Voorwoord

In de periode 2007-2012 heeft de Inspectie van het Onderwijs een landelijke bestandsopname uitgevoerd naar de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie (vve). Daarna is het signaalgestuurde toezicht op vve in de kleine en middelgrote gemeenten in werking getreden.

Voor de periode 2012-2015 hebben het Rijk en de 37 grote steden (G37) afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen met een taalachterstand gebruik kunnen maken van hoogwaardige onderwijsvoorzieningen. In deze afspraken staan kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor de voor- en vroegschoolse educatie. Daarbij is afgesproken dat de inspectie in 2013 en 2015 een monitor uitvoert om de kwaliteit van vve op gemeentelijk niveau, op voorscholen en op vroegscholen (groep 1 en 2 van basisscholen) in beeld te brengen. Dit rapport beschrijft de kwaliteit van vve in de gemeente Sittard-Geleen aan het einde van de monitorperiode in schooljaar 2015-2016.

De hoofdinspecteur primair onderwijs,
Dr. A. Jonk

1 Samenvatting van de belangrijkste oordelen

In de gemeente Sittard-Geleen is de kwaliteit van het gemeentelijk beleid voor voor- en vroegschoolse educatie goed op orde. De kwaliteit van de uitvoering op de voor- en vroegscholen is grotendeels van een voldoende niveau.

De kwaliteit van het gemeentelijk vve-beleid kenmerkt zich door:

- Een goede kwaliteit op negen aspecten, namelijk bij *definitie doelgroepkind, bereik, toeleiding, ouders, integraal vve-programma, externe zorg, interne kwaliteitszorg, gemeentelijke vve-coördinatie* en *gemeentelijk subsidiekader*. Op vijf van deze aspecten heeft de gemeente de kwaliteit van het vve-beleid verbeterd sinds de tussenmeting in 2013.
- Een voldoende kwaliteit op vier aspecten, namelijk bij *doorgaande lijn, resultaten, systematische evaluatie en verbetering op gemeentelijk niveau* en *GGD-rapport*. Verbeteringen zijn op deze aspecten nog mogelijk. De evaluatie en verbetering van vve kan zich bijvoorbeeld nog verdiepen door als gemeente meer zicht te krijgen op de kwaliteit van het educatief en pedagogisch handelen. Daarnaast zal een nieuwe werkwijze moeten worden ontwikkeld om ook in de toekomst zicht te houden op de resultaten van vve. Op deze aspecten is de kwaliteit van het vve-beleid gelijk gebleven sinds de tussenmeting in 2013.

De kwaliteit van de uitvoering van voor- en vroegschoolse educatie in de twee bezochte vve-koppels laat het volgende beeld zien:

- Een overwegend voldoende kwaliteit wordt door zowel de voor- als vroegscholen gerealiseerd op de aspecten *kwaliteit van de uitvoering van vve* en *ontwikkeling, begeleiding en zorg*. De voorscholen realiseren ook een overwegend voldoende kwaliteit op de aspecten *condities, ouders* en *kwaliteitszorg*. Verdere kwaliteitsverbetering is op al deze aspecten nog mogelijk.
- Binnen een aantal aspecten zijn op meerdere indicatoren nog verbeteringen wenselijk. Voor zowel de voor- als vroegscholen betreft dat de *doorgaande lijn*. Voor (één van) de vroegscholen geldt dat ook voor de aspecten *condities, ouders, kwaliteitszorg* en *resultaten*.

De voor- en vroegscholen hebben met behulp van een vragenlijst de kwaliteit van hun eigen voor- of vroegschoolse educatie ingeschat. Daaruit volgt het volgende beeld:

- De eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen in 2015-2016 zijn voor bijna driekwart van de indicatoren positiever gewaardeerd dan in de tussenmeting in 2013. Wel laten deze waarderungen grote verschillen zien, zowel tussen de afzonderlijke voor- en vroegscholen als binnen aspecten.
- Een overwegend goede kwaliteit op een aspect komt uit de eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen niet naar voren.
- Een overwegend voldoende kwaliteit is er volgens de voorscholen op het aspect *condities* en voor zowel de voor- als vroegscholen wat betreft de *ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen*.
- Binnen de andere aspecten zijn volgens de eigen waarderungen van een (groot) deel van de voor- en vroegscholen op meerdere indicatoren nog verbeteringen wenselijk.
- Het totaalbeeld van de eigen waarderungen van alle ondervraagde vve-locaties is negatiever dan uit de locatiebezoeken naar voren komt.

2 Inleiding

Dit rapport is het verslag van een onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Sittard-Geleen in schooljaar 2015-2016. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/voor-en-vroegschoolse-educatie.

De opbouw van het rapport is als volgt:

Het rapport begint met een beeld van het vve-beleid op gemeentelijk niveau. Daarin wordt ingegaan op de ontwikkeling van de gemeente sinds de bestandsopname en de relatie met de bestuursafspraken tussen het Rijk en de gemeente Sittard-Geleen (paragraaf 3.1) Daarna wordt een overzicht gegeven van de voor- en vroegscholen in de gemeente (paragraaf 3.2) en van de door de gemeente aangeleverde vve-documenten (paragraaf 3.3). Tevens geven wij in dit hoofdstuk een oordeel over het gemeentelijk vve-beleid (paragraaf 3.4). De basis van deze beoordeling is een digitale vragenlijst die de gemeente heeft ingevuld. Wij hebben deze vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en in een gesprek met betrokkenen van de gemeente.

Ook de voor- en vroegscholen in de gemeente hebben een digitale vragenlijst ingevuld.

De inspectie heeft in de gemeente Sittard-Geleen 2 voorschoollocatie(s) en 2 vroegschoollocaties bezocht om de antwoorden op de vragenlijsten te verifiëren. De resultaten van de locatiebezoeken worden in hoofdstuk 4 toegelicht en de oordelen van de inspectie worden vergeleken met de resultaten van de vragenlijsten. Deze staan in paragraaf 4.2 in de vorm van overzichtstabellen met daarin de waarderingen op basis van eigen antwoorden van de locaties per kwaliteitsaspect (uitkomsten digitale vragenlijst).

Hoofdstuk 5 bevat de conclusies over de kwaliteit van vve in de gemeente Sittard-Geleen. In hoofdstuk 6 geeft de gemeente een reactie op de bevindingen van de inspectie.

Bij de beoordeling wordt gewerkt met een vierpuntsschaal:

1. *Staat in de kinderschoenen: verbeteringen zijn dringend nodig.*
Deze kwalificatie geeft aan dat echt iets verbeterd dient te worden.
2. *Enigszins ontwikkeld: verbeteringen zijn nodig*
Deze kwalificatie geeft aan dat het wenselijk is dat iets verbeterd wordt.
3. *Voldoende*
4. *Goed ontwikkeld: een voorbeeld voor anderen.*
Deze kwalificatie geeft aan dat dit aspect in orde is, en wel op een zodanige manier dat anderen hiervan kunnen leren.

3 Vve in de gemeente Sittard-Geleen

De gemeente Sittard-Geleen heeft een digitale vragenlijst ingevuld. Deze levert de volgende informatie:

- Een lijst met de vve-documenten die de gemeente heeft aangeleverd: zie paragraaf 3.3
- Een beoordeling van het gemeentelijk vve-beleid: zie paragraaf 3.4.

3.1 Ontwikkeling van vve in Sittard-Geleen sinds 2013

Na het inspectieonderzoek in 2011 en het maken van de bestuursafspraken in maart 2012, is gestart met de voorbereiding van de uitvoering van de bestuursafspraken. In 2013 is gestart met de uitvoering van het vve-plan. De daarin geplande kwaliteitsverhoging is mede bepaald op de in de bestandsopname geconstateerde verbeterpunten. De geplande kwantiteitsverhoging vindt zijn basis hoofdzakelijk in de bestuursafspraken. In de tussenmeting in 2013/2014 is vastgesteld dat de kwaliteit van het vve-beleid op de meeste onderdelen voldoende was, maar zich op onderdelen ook nog verder kon ontwikkelen.

In de afgelopen jaren heeft het gemeentelijk vve-beleid zich verder ontwikkeld. Dit betreft bijvoorbeeld het gemeentelijk ouderbeleid en het beleid gericht op de interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen. In deze periode heeft ook de harmonisatie van de peuterspeelzalen met de kinderdagverblijven plaatsgevonden. Het aanbod van vve-plaatsen en de spreiding over de gemeente zijn daarbij behouden gebleven. Het gerealiseerde bereik van vve, het aantal doelgroeppeuters op een vve-plaats, is vergroot. De gemeente vindt het belangrijk dat alle peuters de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan een peuterprogramma. Ook voor de peuters waarvan ouders geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag en die geen doelgroeppeuter zijn, subsidieert de gemeente de peuteropvang. In de voorgaande jaren werden vve-plaatsen bij de peuterspeelzalen en de vve-scholing van pedagogisch medewerkers bij peuterspeelzalen en kinderopvang gesubsidieerd. Vanaf 1 januari 2016 is er een overgang van de financiering van vve-plaatsen naar een kindgebonden financiering van de peuteropvang. Dit jaar onderzoekt de gemeente de mogelijkheid om de middelen voor het peuterwerk over te dragen aan de schoolbesturen, die daarmee de uitvoering gaan vormgeven.

De gemeente Sittard-Geleen realiseert met al haar inspanningen een voldoende tot goede kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in haar gemeente. Op basis van de evaluaties heeft de gemeente ook goed zicht op de kwaliteit van de uitvoering.

3.2 Overzicht van de voor- en de vroegscholen in Sittard-Geleen

Voorafgaand aan de digitale vragenlijst hebben wij de gemeente gevraagd naar een overzicht met de vve-peuterspeelzalen en -kinderdagverblijven (dus: de voorscholen) en de bijbehorende vroegscholen (de vve-basisscholen). Deze staan in onderstaande lijst. Het merendeel hiervan heeft een digitale vragenlijst ontvangen; twee koppels zijn bezocht.

Tabel 3.1: Overzicht van de voor- en vroegscholen in de gemeente Sittard-Geleen

Voorschool: Kinderdagverblijf	Vroegschool: Basisschool
't Peuterbuiske ¹⁾	De Tovertuin ¹⁾
Ernie en Bert ¹⁾	De Baandert ¹⁾
't Klumpke ¹⁾	
Suske en Wiske ¹⁾	Overhoven
Ukkepuk Sittard ¹⁾	
Okidoki ¹⁾	
Loedoes ¹⁾	
Dribbel**	't Heuvelke**
Wigwam ¹⁾	
Eigenwijs ¹⁾	De Duizendpoot locatie Lindenheuvel De Springplank ¹⁾
Robbedoes**	Reuzepas**
De Reuzepas ¹⁾	
De Kleine Beer ¹⁾	
De Rakkertjes ¹⁾	
't Soosje ¹⁾	
De Leeuwerik ¹⁾	
Jip en Janneke ¹⁾	
Ienieminie ¹⁾	
't Hummelke ¹⁾	
Jut en Jol ¹⁾	
Kleine Helden ¹⁾	
't Boemeltje ¹⁾	
Leyenbroek ¹⁾	
De Kluis ¹⁾	
	PC Gustav Hoefer locatie De Regenboog ¹⁾

¹⁾ Deze (voor)scholen hebben een digitale vragenlijst ontvangen.

** (Voor)scholen met ** hebben een digitale vragenlijst ontvangen en zijn bezocht.

3.3 Lijst met de vve-documenten die de gemeente heeft aangeleverd

Ter onderbouwing van de antwoorden van de vragenlijst heeft de gemeente de volgende beleidsdocumenten toegestuurd of aangereikt tijdens of na het gesprek met de inspectie:

- Plan vve 2015 en Plan vve 2016 met de bijlagen
 - Logopedie Voorschoolse Educatie
 - Kwaliteitszorg binnen de voor- en vroegschool
 - Plan Ouderbeleid voor- en vroegschoolse educatie
- Plan schakelklassen en extra leertijd 2015
- Project vve Junior 2015 (offerte)
- Eindrapport vve monitor 2011-2014
- Rapportage VVE Monitor gemeente Sittard-Geleen schooljaar 2014-2015

- Evaluatie inzet extra leertijd 2013-2014
- Evaluatieverslag project vve Junior 2014
- Monitoring kwaliteit vve (format per vroegscholen)
- Intakeformulier
- Overdrachtsformulier vve
- Protocol overdrachtsformulier vve
- JGZ toeleiding vve (werkinstructie)
- Zorgstructuur voorschoolse periode
- Activiteitenplan vve Spelenderwijs 2015
- Ouderbeleid Spelenderwijs
- Pedagogisch beleid Spelenderwijs
- Activiteitenplan vve MIK 2015
- Pedagogisch beleid MIK

3.4 Het gemeentelijke vve-beleid

In deze paragraaf geven wij onze bevindingen weer over het gemeentelijk vve-beleid.

Per domein wordt weergegeven op welke punten wij het gemeentelijk beleid en uitvoering als voldoende ('3') beoordelen, waar wij nog verbeterpunten zien, zowel zonder ('2') als met ('1') afspraken en op welke punten wij de gemeente als een voorbeeld voor anderen zien ('4').

Wij baseren onze bevindingen op onze verificatie van de digitale vragenlijst door middel van documentenanalyse, gesprekken met betrokkenen en informatie uit locatiebezoeken. Waar onze bevindingen afwijken van het beeld uit de digitale vragenlijst van de gemeente, wordt dit vermeld en onderbouwd.

Uit de ingevulde vragenlijst van de gemeente blijkt dat de afgelopen twee jaren de ontwikkelingen zich vooral concentreerden op de interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen (1a7), de systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau (1c) en de realisatie van het taalvaardigheidsniveau 3F van de pedagogische medewerkers.

Tabel 3.2: De beoordeling van het gemeentelijk vve-beleid

Het gemeentelijk vve beleid - Sittard-Geleen		1	2	3	4
1A1	Definitie doelgroepkind				X
1A2	Bereik				X
1A3	Toeleiding				X
1A4	Ouders				X
1A5	Integraal vve-programma				X
1A6	Externe zorg				X
1A7	Interne kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen				X
1A8	Doorgaande lijn			X	
1A9	Resultaten			X	

1B	Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau				X
1C	Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau			X	
2A	GGD-rapport			X	
2B	Gemeentelijk subsidiekader				X

De inspectie publiceert jaarlijks ook een oordeel over het toezicht dat door de gemeenten op de kinderopvang en peuterspeelzalen wordt uitgevoerd. Voor meer informatie hierover zie www.onderwijsinspectie.nl/onderwijs/Kinderopvang.

Toelichting:

'4' Voorbeeld voor anderen

1A1 Definitie doelgroepkind

De gemeente hanteert al jaren een brede definitie van een doelgroepkind. Voor de twee tot vierjarige peuters geldt dat als er sprake is van een leerlinggewicht volgens de gewichtenregeling (gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders) een kind een vve-indicatie krijgt. Als deze indicator niet leidt tot een vve-indicatie, dan kan de voertaal in het gezin, de feitelijke spraak-taalachterstand of overige risico-/belemmerende factoren reden zijn voor een vve-indicatie. Het vaststellen van de indicatie gebeurt aan de hand van de genoemde indicatoren. Het primaat van het indiceren ligt bij de jeugdgezondheidszorg; andere instellingen zoals de voorscholen of logopediste kunnen signalen aandragen die een vve-indicatie alsnog kunnen rechtvaardigen.

Een kleuter behoort tot de vve-doelgroep als hij/zij een leerlinggewicht heeft of als ook in de voorschool de kleuter als doelgroepkind is aangemerkt op basis van een JGZ-indicatie.

1A2 Bereik

Het bereik wordt bepaald door te kijken of er voldoende vve-kindplaatsen zijn en of deze worden bezet door doelgroepkinderen.

Op basis van de gewichtenregeling gaat de gemeente er voor het jaar 2015 vanuit dat ze zo'n 150 vve-kindplaatsen moeten realiseren. Uit de indicering door de jeugdgezondheidszorg blijkt dat het aantal doelgroeppeters vanwege de brede doelgroepdefinitie groter is als uit de gewichtenregeling voor kleuters blijkt. De gemeente gaat daarom uit van zo'n 240 doelgroeppeters. Het aantal beschikbare kindplaatsen ligt daar met zo'n 360 ruim boven. Hiervoor is gekozen omdat de gemeente een evenwichtig aanbod verspreid over de gehele gemeente nastreeft. Het aantal doelgroeppeters wordt op drie momenten per schooljaar gemeten; te weten op 1 oktober, 1 januari en 1 april. Uit de gegevens van 1 oktober 2014 blijkt dat 215 van de 240 doelgroeppeters een vve-aanbod krijgen. Dit is een gerealiseerd bereik van ongeveer 90%.

1A3 Toeleiding

Met de jeugdgezondheidszorg zijn duidelijke afspraken gemaakt over wie er wanneer verantwoordelijk is voor de toeleiding van doelgroeppeters naar een voorschoolse voorziening. Enkele keren per jaar worden met de betrokken partijen de knelpunten in de toeleiding besproken. Indien nodig worden aanpassingen gedaan in de werkwijze. Alle betrokkenen geven richting gemeente aan dat de toeleiding naar tevredenheid verloopt. Daar waar ouders niet wensen deel te nemen

wordt de reden voor niet deelname bijgehouden door JGZ. Hierdoor is inzicht in de aard van het non-bereik en is duidelijk welke kinderen dit zijn.

Om de doelgroep Roma en Sinti te bereiken wordt uitvoering gegeven aan het project VVE Junior. Binnen dit project is de aandacht voor wat de toeleiding betreft gevestigd op de pre-voorschoolse fase, bij de gezinnen met zeer jonge kinderen. De gemeente geeft aan in de komende periode te willen onderzoeken of de huidige toeleidingssystematiek ook functioneert voor asielzoekers/nieuwkomers.

1A4 Ouders

De gemeente heeft sinds het vorig onderzoek het gemeentelijk ouderbeleid aangescherpt. Dit beleid is gericht op het betrekken van ouders als partners bij het voorkomen van achterstanden bij peuters. In het beleidsplan is gericht aandacht voor het stimuleren van de ouderbetrokkenheid bij de instelling en het leerproces van hun kinderen, het zorgen voor adequate informatie voor ouders, een goede intake, het informeren van ouders over de ontwikkeling van hun kind, het stimuleren om thuis ontwikkelingsgerichte activiteiten te doen en het participeren in de activiteiten op de voor- en vroegschool. De verwachtingen die de gemeente heeft van de voorscholen staan duidelijk beschreven. Ook is benoemd welke aspecten onderdeel moeten zijn van het locatie-specifiek ouderbeleidsplan en hoe de jaarlijkse evaluatie vorm moet krijgen.

1A5 Integraal vve-programma

De voor- en vroegscholen maken gebruik van integrale vve-programma's, waarmee de ontwikkeling van peuters op de vier ontwikkelingsgebieden (taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotioneel) wordt gestimuleerd. Zowel op de voor- als vroegscholen is sprake van een dubbele bezetting, zodat met kleine groepjes kan worden gewerkt. Op de vroegscholen bestaat de dubbele bezetting uit een leerkracht, aangevuld met een klassenassistent. Deze wordt vanuit de gemeente gesubsidieerd vanuit het project vroegschoolse facilitering.

Op de vve-voorscholen met een hoog aantal doelgroeppeuters wordt daarnaast het programma VVE-Thuis aangeboden. Dit programma is gericht op het bevorderen van de taalontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling en het bevorderen van een ondersteunend en stimulerend gezinsklimaat. Hiermee worden ongeveer 75 ouders bereikt. Daarnaast krijgen Roma en Sinti-ouders vanuit het project VVE Junior begeleiding in het leren spelen met hun kinderen in de thuissituatie.

In het vve-plan zijn afspraken opgenomen over het gebruik van een volgsysteem voor het volgen van de brede ontwikkeling voor peuters; dit sluit aan op het bij de kleuters gebruikte volgsysteem.

1A6 Externe zorg

Er zijn kinderen waar meer nodig is dan de (voor)school kan bieden. Sinds 2006 bestaat een externe zorgstructuur in de gemeente Sittard-Geleen, gericht op vroegsignalering van ontwikkelingsachterstanden of - problemen en afstemming van externe zorg als dat nodig is.

Deze externe afstemming wordt vanaf 2014 door de scholen aangeboden in de vorm van overleg tussen leden van de gebiedsgebonden teams van het CJG, waar zowel de JGZ verpleegkundige, de schoolarts, als de school, als het maatschappelijk werk bij betrokken kan worden. Er wordt door de verpleegkundige van JGZ een kinddossier bijgehouden waarin observatiegegevens en de ontwikkelings-geschiedenis worden vastgelegd. Ook wordt hierin vastgelegd welke extra begeleiding en eventuele (externe) zorg is ingezet, het verloop ervan en hoe ouders hierbij zijn betrokken.

Voor de voorscholen geldt een soortgelijke werkwijze, welke beschreven is in het document "Samenwerking jeugdgezondheidszorg en voorschoolse voorzieningen periode 0-4 jaar". Bovendien hebben de medewerkers van de voorschoolse

voorzieningen een training gevolgd om beter te kunnen observeren/signaleren of een kind extra aandacht en/of zorg nodig heeft.

1A7 Interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen

In het vve plan zijn de afspraken opgenomen over de kwaliteitszorg van de voor- en vroegscholen. Dit betreft het jaarlijks evalueren van de kwaliteit van vve, de aspecten die hierbij minimaal aan bod moeten komen, en de rapportage over de bevindingen. Ook zijn afspraken gemaakt over het werken met verbeterplannen en de borging van de kwaliteit.

De gemeente heeft de verantwoordingen van de vroegscholen ontvangen en volgens afspraak volgen die van de voorscholen op korte termijn. Dan is vast te stellen of de gemaakte afspraken omtrent de kwaliteitszorg worden nageleefd. Tevens kan dan bepaald worden of bijstellingen van het beleid nodig zijn.

1B Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

De gemeente Sittard-Geleen is regievoerder voor vve in de gemeente. Vanuit een helder geformuleerd beleid wordt er sturing gegeven aan het tot stand brengen en borgen van vve in de gemeente. De uitvoering van vve wordt gecoördineerd en gezamenlijk met de betrokken partijen vorm gegeven. Daar waar nodig worden verbindingen gelegd met ondersteunde organisaties.

2B Gemeentelijk subsidiekader

De gemeente Sittard-Geleen heeft een subsidiebeleid dat is gebaseerd op het Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie. Daarnaast zijn aanvullende voorwaarden opgenomen, zoals ouderbetrokkenheid, warme overdracht en kwaliteitszorg.

'3' Voldoende

1A8 Doorgaande lijn

De gemeente heeft in het kader van de doorgaande lijn met de vve-instellingen en de schoolbesturen afspraken gemaakt over het overdragen van kindgegevens en de warme overdracht van doelgroep- en zorgkinderen. De voorscholen werken met een uniform overdrachtsformulier met een daarbij behorend protocol van handelen. In een overdrachtsgesprek wordt dit formulier besproken met de basisschool, die het vve-geïndiceerde kind inschrijft.

Daarnaast zijn er overleggen tussen voor- en vroegscholen, gericht op een goede aansluiting van de doorgaande lijn. Deze zijn zowel gericht op het individuele kind als het gehanteerde programma en het volgsysteem. Ook vindt hierbij afstemming plaats over het pedagogisch en educatief handelen, ouderbetrokkenheid en zorg en begeleiding. Zowel de voor- als de vroegscholen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van deze doorgaande lijn.

De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om het aanbieden van voorschoolse educatie meer vanuit de besturen van de voor- en vroegscholen te organiseren. Het onderliggende doel daarbij is om nog meer structuur te krijgen in de doorlopende lijnen, maar wel met het behoud van de gerealiseerde kwaliteit. Het onderzoek hiernaar bevindt zich nog in een beginfase.

1A9 Resultaten

Op gemeentelijk niveau is bepaald wat de resultaten van VVE moeten zijn. De gemeente Sittard-Geleen sluit hierbij aan bij de resultaatafspraken die zijn geformuleerd, vanuit het convenant monitoring 2011-2014 peuters en kleuters in Zuid-Limburg. De gegevensverzameling en analyse van die gegevens is uitgevoerd door Universiteit Maastricht. Jaarlijks ontvangen scholen en gemeente een

rapportage waarin de door hen doorgegeven resultaten zijn afgezet tegen de resultaatafspraak.

Dit schooljaar wordt onderzocht op welke wijze de vve-monitor geïntegreerd kan worden in de Onderwijsmonitor Limburg.

1C Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

De gemeente Sittard-Geleen evalueert het vve-beleid, de afspraken over de uitvoering van vve en de resultaten regelmatig. Hiervoor worden verschillende instrumenten gebruikt. De gemaakte afspraken worden geëvalueerd door met de betrokkenen te bespreken of afspraken moeten worden bijgesteld of kunnen blijven gehandhaafd. Met behulp van de vve-monitor van Sittard-Geleen zijn jaarlijks de resultaten geëvalueerd. Vanuit het beleid op de interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen en de verantwoordingssystematiek van het subsidiebeleid komt informatie beschikbaar over de uitvoering van vve. Alle bevindingen samen leiden tot verbeterpunten. Kleine aanpassingen in de afspraken worden verwerkt in de betreffende documenten, andere aanpassingen worden opgenomen in het vve plan van het volgende jaar. De gemeente heeft gedeeltelijk zicht op de kwaliteit van het educatief en pedagogisch handelen. Voor- en vroegscholen geven aan daar via audits en groepsconsultaties zicht op te houden, maar de kwaliteit zelf wordt nog niet inzichtelijk gemaakt.

2A GGD-rapport

De gemeente heeft geregeld dat alle vve-locaties jaarlijks door de GGD worden beoordeeld. Hierbij worden zowel de basiskwaliteit als de kwaliteit van voorschoolse educatie meegenomen.

'2' Verbeterpunten

Er zijn geen indicatoren als verbeterpunt beoordeeld.

'1' Verbeterpunten met een afspraak

Er zijn geen verbeterpunten met een afspraak.

4 De oordelen over de voor- en de vroegscholen

De voor- en vroegscholen uit het overzicht in paragraaf 3.2 hebben een digitale vragenlijst gekregen om zelf te rapporteren over de kwaliteit van vve. De vragen hebben betrekking op het vve-waarderingskader. Elke voor- en vroegschool heeft een zelfrapportage teruggekregen.

In paragraaf 4.1 worden de resultaten van de locatiebezoeken door de inspectie toegelicht. Paragraaf 4.2 bevat een overzicht van de resultaten van de vragenlijst. Een overzicht van de eigen waarderings van alle vve-locaties is naar de gemeente gestuurd.

4.1 Resultaten inspectiebezoek

Wij hebben ter verificatie van de vragenlijsten twee voorscholen en twee vroegscholen bezocht. Het gaat om ruim de helft van het aantal locaties dat in 2013 is bezocht. Het onderzoek bestond uit groepsobservaties, gesprekken en documentenanalyse.

In onderstaande tabellen staan onze oordelen in percentages van het totaal aantal bezochte voor- en vroegscholen in de gemeente. Onder iedere tabel wordt een korte toelichting gegeven op de oordelen en de mogelijke verschillen tussen de oordelen op basis van de bezoeken en de waarderings op basis van de vragenlijsten. Meer specifieke informatie over de bezochte locaties is terug te vinden in de locatie-rapporten.

Tabel 4.1a De beoordeling van het aspect *Conditie*s, in percentages

CONDITIES		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
A0.1	Er is een recent GGD-rapport beschikbaar*			100					
A2	De groepsgrootte voldoet aan de maximeisen*			100					
A3	Pedagogisch medewerker - kind ratio ("dubbele bezetting")			100		50	50		
A4.1	De peuters volgen gedurende voldoende tijd (per week) een vve-programma*			100					
A5.2	Alle pedagogisch medewerkers zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)*			100					
A5.3	Alle pedagogisch medewerkers spreken voldoende Nederlands*			100					
A5.4	Alle beroepskrachten zijn toereikend vve-geschoold				100	50		50	
A5.5	Er is een jaarlijks vve-opleidingsplan*			100					

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De *Conditie*s voldoen op de bezochte voorscholen. In 2013 voldeden nog niet alle pedagogisch medewerkers aan de eisen die in de G37-gemeenten aan het Nederlandse taalniveau worden gesteld (indicator A5.3). Er heeft bijscholing

plaatsgevonden en nu voldoen alle pedagogisch medewerkers aan die eisen. Hierin hebben de voorscholen dus een positieve ontwikkeling doorgemaakt.

De *condities* zijn op de bezochte vroegscholen deels aanwezig. Op één van de vroegscholen is, door de beperkte inzet van de extra kracht, geen sprake van een "dubbele bezetting" voor minimaal tien uur per week. Op de andere vroegschool hebben, door wisselingen, niet alle leerkrachten een op vve-gerichte scholing gevolgd. Deze verbeterpunten zijn ook in 2013 voor een enkele bezochte vroegschool benoemd.

De oordelen van de inspectie komen grotendeels overeen met de eigen waarderungen van de bezochte voor- en vroegscholen.

Tabel 4.1b De beoordeling van het aspect Ouders, in percentages

OUDERS		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
B1	Gericht vve-ouderbeleid			100			100		
B2	Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd			100				100	
B3	Intake			100				100	
B4	Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen			100				100	
B5	Participatie in vve-activiteiten in de voorschool/vroegschool		100			100			
B6	Informereren over de ontwikkeling van hun kind			100				100	

Het aspect *Ouders* voldoet grotendeels op de bezochte voor- en vroegscholen. De intake is door de voorscholen sinds 2013 verder ontwikkeld. Het ontwikkelen van gericht ouderbeleid is op de vroegscholen, net als in 2013, nog een verbeterpunt. Een ander verbeterpunt geldt voor zowel de voor- als vroegscholen. Dit betreft het organiseren van ouderactiviteiten en het stimuleren van de participatie van ouders in die activiteiten. Hierbij zal gezocht moeten worden naar laagdrempelige activiteiten, zowel samen met hun kind als gericht op ouders, waarbij opvoedingsondersteuning op een natuurlijke wijze aan bod komt.

De oordelen van de inspectie zijn op dit aspect iets positiever dan de eigen waarderungen van de bezochte voor- en vroegscholen.

Tabel 4.1c De beoordeling van het aspect Kwaliteit van de uitvoering van vve, in percentages

KWALITEIT VAN DE UITVOERING VAN VVE		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
C1	Het aangeboden programma								
C1.1	Een integraal vve-programma			100				100	
C1.2	Werken met een doelgerichte planning			100				100	
C1.3	Het activiteitenaanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend en geconcretiseerd			100				100	

C1.4	Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd			100				100	
C2	Het pedagogisch klimaat								
C2.1	Het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers/leerkrachten is respectvol			100				100	
C2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten structureren en hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen			100				100	
C2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen			100				100	
C2.4	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de zelfstandigheid van de kinderen en tonen respect voor de autonomie van het kind			100				100	
C2.5	De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend			100				100	
C3	Het educatief handelen								
C3.1	Het educatief handelen van beide pedagogisch medewerkers/leerkrachten is goed op elkaar afgestemd			100					
C3.2	Er worden structureel effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd			100				100	
C3.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de interactie met en tussen kinderen			100				100	
C3.4	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken			50	50			100	
C3.5	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen			100				100	
C3.6	Het gedrag van de pedagogisch medewerkers/leerkrachten met de kinderen is responsief				100			50	50
C3.7	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen			100			50	50	

Het aangeboden programma, het pedagogisch klimaat en het educatief handelen voldoen op de bezochte voor- en vroegscholen. Het responsief handelen van pedagogisch medewerkers en leerkrachten is over het algemeen goed ontwikkeld. Op één voorschool zijn mooie voorbeelden gezien van het stimuleren van de actieve betrokkenheid en het verrijken van het spelen en leren van de peuters. Een enkel verbeterpunt geldt voor een vroegschool, waar de afstemming op de verschillen in ontwikkeling van de leerlingen wel was gepland, maar in de groepsobservaties nog te beperkt zichtbaar. Hiermee hebben de voor- en vroegscholen de kwaliteit van de uitvoering weten vast te houden. Wel liggen er nog kansen om die kwaliteit verder te ontwikkelen.

De oordelen van de inspectie op dit aspect komen grotendeels overeen met de eigen waarderings van de bezochte voor- en vroegscholen.

Tabel 4.1d De beoordeling van het aspect Ontwikkeling, begeleiding en zorg, in percentages

ONTWIKKELING, BEGELEIDING EN ZORG		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
D1	Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep								
D1.1	Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen			100				100	
D1.2	De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind			100				100	
D1.3	De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg			100				100	
D1.4	Specifieke aandacht voor de taalontwikkeling bij begeleiding en zorg			100				100	
D2	Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen								
D2.1	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg			100				100	
D2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren			100				100	
D2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden			100				100	

Het aspect *Ontwikkeling, begeleiding en zorg* voldoet op de bezochte voor- en vroegscholen. De voorscholen hebben met name bij de ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep een positieve ontwikkeling doorgemaakt. Aan de hand van een, door de houder ontwikkeld, gestructureerd peuterobservatiesysteem, een peutertoets en tussentijdse observaties, hebben pedagogisch medewerkers nu beter zicht op de ontwikkeling van de peuters. Deze informatie vormt de basis om de

peuters planmatig te begeleiden. De kwaliteit van de externe zorg hebben de voorscholen behouden. De vroegscholen hebben de kwaliteit op dit aspect over de gehele breedte weten te behouden. Verdieping op dit aspect is voor zowel de voor- als vroegscholen nog mogelijk.

De oordelen van de inspectie op dit aspect komen grotendeels overeen met de eigen waarderungen van de bezochte voor- en vroegscholen. De eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen zijn iets negatiever over de planmatige begeleiding.

Tabel 4.1e De beoordeling van het aspect Kwaliteitszorg, in percentages

KWALITEITSZORG		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
E1	Er is vve-coördinatie op de voor- resp. vroegschool			100			50	50	
E2	De voor- resp. vroegschool evalueert de kwaliteit van vve regelmatig			100			100		
E3	De voor- resp. vroegschool evalueren de resultaten van vve		100				50	50	
E4	De voor- resp. vroegschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen			100			50	50	
E5	De voor- resp. vroegschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie			100			50	50	
E6	In de kwaliteitszorg van de vroegschool wordt specifiek naar vve gekeken**						50	50	

De indicator met een ** is alleen van toepassing op de vroegscholen.

De *kwaliteitszorg* van de bezochte voorscholen voldoet grotendeels. Hierin hebben de voorscholen een grote ontwikkeling door gemaakt, aansluitend bij de ontwikkeling van het gemeentelijk beleid op dit aspect. Een resterend verbeterpunt betreft de evaluatie van de resultaten van vve. De houder heeft op dit moment nog geen eigen systematiek voor het in beeld brengen van de ontwikkelingsresultaten van de peuters.

De kwaliteitszorg van de bezochte vroegscholen specifiek gericht op vve moet zich nog verder ontwikkelen. De vroegscholen hebben nog niet in beeld welke specifieke aspecten van vve hen als vroegschool onderscheidt van andere basisscholen. Wel zijn er zichtbaar verschillen in de ontwikkelfase van de beide bezochte vroegscholen.

De oordelen van de inspectie op dit aspect komen deels overeen met de eigen waarderungen van de bezochte voor- en vroegscholen. Met name de vroegscholen zijn in hun eigen waarderungen positiever.

Tabel 4.1f De beoordeling van het aspect Doorgaande lijn, in percentages

DOORGAANDE LIJN		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
F1	Er is vve-coördinatie tussen de voor- en vroegschool		50	50			50	50	
F2	Er is concreet beleid om zoveel mogelijk kinderen te laten doorstromen naar een vroegschool*			100					
F3	De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht			100				100	
F4	Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		50	50			50	50	
F5	Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		100				100		
F6	De manier om met de ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd		100				100		
F7	De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd		100				100		

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De kwaliteit van de *doorgaande lijn* is voldoende voor wat betreft de warme overdracht van peuters en de doorstroom naar een vroegschool. Op de andere punten zijn nog verbeteringen nodig. Dit betreft de afstemming van het aanbod, de afstemming van het pedagogisch klimaat en het educatief handelen, de manier waarop met ouders wordt omgegaan en de afstemming van de interne begeleiding en zorg. Deze conclusie komt overeen met die van 2013. Een volgende stap in de ontwikkeling van de doorgaande lijn is dan ook wenselijk.

De oordelen van de inspectie op dit aspect komen deels overeen met de eigen waarderings van de bezochte voor- en vroegscholen. De voor- en vroegscholen zijn in hun eigen waarderings positiever over de onderlinge afstemming.

Tabel 4.1g De beoordeling van het aspect Resultaten, in percentages

RESULTATEN		Voorschool (n=2)				Vroegschool (n=2)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
G1	De resultaten worden gemeten conform de gemeentelijke afspraken*						50	50	
G2	De resultaten zijn van voldoende niveau*						100		
G3	Verlengde kleuterperiode**						50	50	

De indicator met een * is niet van toepassing op de voorscholen, omdat er geen resultaatafspraken zijn.

De indicator met een ** is alleen van toepassing op de vroegscholen.

Voor de voorscholen heeft de gemeente Sittard-Geleen geen resultaatafspraken gemaakt. Daarom kan de inspectie bij de voorschool hiervoor geen oordeel geven. Voor de vroegscholen is wel een gemeentelijke norm: minder dan 10% van de jongste/oudste kleuters scoort voor taal/rekenen lager dan een bepaalde vaardigheidsscore. Beide vroegscholen halen de norm voor taal voor de oudste kleuters; de norm voor taal voor de jongste kleuters wordt niet gehaald. De behaalde resultaten voor rekenen voor zowel de jongste als oudste kleuters liggen op beide scholen ruim onder de geformuleerde normen. Het aspect *Resultaten* is niet opgenomen in de vragenlijst, daarom zijn geen eigen waarderungen beschikbaar.

4.2 Resultaten vragenlijst

De antwoorden van de locaties op de vragen in de vragenlijst zijn conform de werkinstructie van de inspectie vertaald naar eigen waarderungen van een indicator. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om oordelen die door de inspectie zijn gegeven. In de onderstaande tabel staan deze eigen waarderungen weergegeven in percentages van het totaal aantal vve-locaties in de gemeente. De gegevens betreffen 24 voorscholen en 6 vroegscholen; in totaal 30 locaties. Het percentage waarderungen per indicator is niet altijd 100 procent, omdat op sommige locaties geen waardering is gegeven, bijvoorbeeld omdat het antwoord op vragen ontbrak. Bij de tabellen volgt een toelichting.

Tabel 4.2a De eigen waardering van het aspect *Conditie*s, in percentages

CONDITIES		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
A2	De groepsgrootte voldoet aan de maximeisen*			100					
A3	Pedagogisch medewerker - kind ratio ("dubbele bezetting")			100		17	83		
A4.1	De peuters volgen gedurende voldoende tijd (per week) een vve-programma*			100					
A5.2	Alle pedagogisch medewerkers zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding)*			100					
A5.3	Alle pedagogisch medewerkers spreken voldoende Nederlands*		54	38					
A5.4	Alle beroepskrachten zijn toereikend vve-geschoold			100		33	17	50	
A5.5	Er is een jaarlijks vve-opleidingsplan*			100					

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Conditie*s zijn iets positiever dan die in 2013.

Net als in 2013 geven de voorscholen aan dat de groepsgrootte aan de maximeisen voldoet (indicator A2), de peuters voldoende vve-tijd per week volgen (indicator A4.1) en de leidsters toereikend opgeleid zijn (indicator A5.2). Verbeterd is dat nu voor alle voorscholen een GGD-rapport beschikbaar is (indicator A0.1), er volgens meer voor- en vroegscholen sprake is van een dubbele bezetting

(indicator A3), het taalniveau van de pedagogisch medewerkers op meer voorscholen voldoende is (indicator A5.3), bijna alle beroepskrachten vve-geschoold zijn (indicator A5.4) en er voor alle voorscholen een jaarlijks opleidingsplan is (indicator A5.5).

Opvallend is dat voor meer dan de helft van de voorscholen is aangegeven dat één of meerdere pedagogisch medewerkers het 3F/B2 Nederlands taalniveau nog niet beheersen. Gekeken naar het aantal pedagogisch medewerkers heeft ongeveer driekwart dit taalniveau behaald.

Tabel 4.2b. De eigen waardering van het aspect Ouders

ouders		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
B1	Gericht vve-ouderbeleid		100				100		
B2	Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd		8		92		17		83
B3	Intake		8		92		17		83
B4	Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen		50		50		66		17
B5	Participatie in vve-activiteiten in de voorschool/vroegschool		50		50		83		17

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Ouders* zijn voor twee indicatoren positiever dan die in 2013 en voor één negatiever. De kwaliteit van de indicatoren B2 en B4 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Volgens een beduidend groter deel van de voor- en vroegscholen is de intake (indicator B3) nu van voldoende kwaliteit. Ook de ouderparticipatie bij vve-activiteiten (indicator B5) is op meer voor- en vroegscholen van voldoende kwaliteit. Allen geven aan dat er activiteiten worden georganiseerd, op ongeveer de helft van de voor- en vroegscholen is het aandeel ouders dat participeert echter te laag. Ditzelfde geldt ook voor het aandeel ouders dat thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten doet. Ouders worden gestimuleerd, maar te weinig ouders doen dat. De kwaliteit van het vve-ouderbeleid (indicator B1) voldoet volgens de voor- en vroegscholen nog niet aan alle te stellen eisen. Wel is er meestal een gericht beleid gericht op het ondersteunen van de ouders vastgelegd en bevat dit beleid concrete doelen. Het ouderbeleid bevat echter nog geen uitgeschreven analyse van de belangrijkste ouderkenmerken.

Tabel 4.2c. De eigen waardering van het aspect Kwaliteit van de uitvoering van vve

Kwaliteit van de uitvoering van vve		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
C1.1	Een integraal vve-programma			79	8			17	50
C1.2	Werken met een doelgerichte planning		4		96		17		83
C1.4	Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd		33	59				67	

C2.5	De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend		21	4	75		33		67
------	---	--	----	---	----	--	----	--	----

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het onderdeel *Aangeboden programma* van het aspect Kwaliteit van de uitvoering zijn positiever dan die in 2013. De kwaliteit van de indicatoren C1.4 en C2.5 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Net als in 2013 werken alle voor- en vroegscholen met een integraal vve-programma (indicator C1.1). Nu blijkt dat beter uit de tabel, omdat nu meer verschillende programma's in de vragenlijst konden worden ingevuld.

Verbeterd is dat nu bijna alle voor- en vroegscholen aangeven met een doelgerichte planning (indicator C1.2) te werken. Die planning omvat een jaarrooster en dag- en weekplanningen met doelen en is geldend voor alle kinderen.

Tabel 4.2d. De eigen waardering van het aspect *Ontwikkeling, begeleiding en zorg*

ONTWIKKELING, BEGELEIDING EN ZORG		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
D1	Ontwikkeling, begeleiding en zorg binnen de groep								
D1.1	Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen		17		83		17		83
D1.2	De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind		92		8		33		67
D1.3	De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg		21		79		17		83
D2	Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen								
D2.1	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voor- resp. vroegschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg			100				100	
D2.2	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg wanneer de voor- resp. vroegschool de gewenste zorg niet kan leveren			4	83				83
D2.3	De pedagogisch medewerkers/leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden			4	96				100

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Ontwikkeling, zorg en begeleiding* zijn voor het merendeel positiever dan die in 2013.

Volgens de voor- en vroegscholen is de kwaliteit van het volgen (indicator D1.1) en de evaluatie van de zorg (D1.3) verbeterd. Soms ontbreekt het nog aan het tijdig vastleggen van de beginsituatie of leidt de evaluatie nog onvoldoende tot een conclusie en vervolgstappen. Ook de zorg in de bredere zorgketen (indicatoren D2.1 en D2.2) is volgens de voor- en vroegscholen sterk verbeterd.

De voor- en vroegscholen zijn nu zelf kritischer op de planmatigheid van de begeleiding (indicator D1.2). Dit komt vooral doordat ze aangeven dat nog niet alle onderdelen van de zorg en begeleiding worden vastgelegd. De ingezette begeleiding wordt meestal wel genoteerd, maar de doelen, de duur of de evaluatie ontbreken vaak nog.

Tabel 4.2e. De eigen waardering van het aspect Kwaliteitszorg binnen de voor- en vroegschool

KWALITEITSZORG		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
E1	Er is vve-coördinatie op de voor- resp. vroegschool		8		92		17		66
E2	De voor- resp. vroegschool evalueert de kwaliteit van vve regelmatig		17		83		67		33
E3	De voor- resp. vroegschool evalueren de resultaten van vve		100						100
E4	De voor- resp. vroegschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen		96	4			17	83	
E5	De voor- resp. vroegschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie				100		17		83
E6	In de kwaliteitszorg van de vroegschool wordt specifiek naar vve gekeken**								100

De indicator met een ** is alleen van toepassing op de vroegscholen.

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Kwaliteitszorg* zijn voor een deel positiever dan die in 2013 en voor een deel negatiever. Volgens de voor- en vroegscholen is er nu veel vaker iemand die de dagelijkse uitvoering van vve coördineert (indicator E1), waarbij ook iemand specifiek is belast met de coaching en begeleiding van de medewerkers. Ook geeft nu een groot deel van de voor- en vroegscholen aan dat de kwaliteit van vve wordt geëvalueerd (indicator E2). Als dat nog niet voldoende is komt dat vooral door het ontbreken van een externe rapportage. Ook is er volgens de voor- en vroegscholen nu veel meer aandacht voor de borging (indicator E5) en geven de vroegscholen aan dat vve een onderdeel is van hun eigen kwaliteitszorgsysteem. Minder positief dan in 2013 zijn de voor- en vroegscholen over de evaluatie van de resultaten (indicator E3). De voorscholen evalueren hun resultaten nog niet. De vroegscholen geven aan dat wel te doen, daar is het onderdeel van het schoolbrede opbrengstgerichte werken. Ook over het planmatig verbeteren (indicator E4) is men minder positief dan in 2013. De verbeterpunten zijn wel bekend, maar nog minder vaak opgenomen in een concreet verbeterplan dat ook aantoonbaar wordt uitgevoerd.

Tabel 4.2f. De eigen waardering van het aspect Doorgaande lijn

DOORGAANDE LIJN		Voorschool (n=24)				Vroegschool (n=6)			
		1	2	3	4	1	2	3	4
F1	Er is vve-coördinatie tussen de voor- en vroegschool			100			100		
F2	Er is concreet beleid om zoveel mogelijk kinderen te laten doorstromen naar een vroegschool*		13	4	79				
F3	De voor- en vroegschool zorgen voor een warme overdracht		42		58				100
F4	Het aanbod van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd		21		71		17		66
F5	Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen van de voor- en vroegschool is op elkaar afgestemd			8	63		17		49
F6	De manier om met de ouders om te gaan op de voor- en de vroegschool is op elkaar afgestemd		21	8	42		32	17	17
F7	De interne begeleiding en zorg zijn op de voor- en vroegschool op elkaar afgestemd		29	13	29		32	17	17

De indicator met een * is alleen van toepassing op de voorscholen.

De eigen waarderingen van de voor- en vroegscholen op het aspect *Doorgaande lijn* zijn positiever dan die in 2013. De kwaliteit van indicator F1 is in 2013 niet gemeten via de vragenlijst.

Volgens de voorscholen is er nu veel vaker dan in 2013 beleid om er voor te zorgen dat er zo veel mogelijk peuters doorstromen naar een vroegschool (indicator F2). Ook is er vaker sprake van een warme overdracht (indicator F3) van voor- naar vroegschool. Bij deze overdracht wordt gebruik gemaakt van een overdrachtsformulier. Door een deel van de voorscholen is aangegeven dat daarop niet staat vermeld welk vve-programma het kind heeft gevolgd; de andere noodzakelijke gegevens staan wel opgenomen. De voor- en vroegscholen zijn ook positiever over de vier verschillende onderdelen van de afstemming.

5 Conclusies

Wij hebben zowel op het niveau van de gemeente, als op het niveau van de afzonderlijke locaties, de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Sittard-Geleen beoordeeld.

De oordelen zijn gebaseerd op de antwoorden op vragenlijsten door zowel de gemeente als de vve-locaties. De antwoorden van de gemeente zijn geverifieerd in gesprekken en aan de hand van beschikbaar gestelde beleidsdocumenten. De antwoorden van de vve-locaties zijn in een beperkte steekproef van onderzoeken ter plaatse geverifieerd.

Conclusies gemeentelijk vve-beleid

Het gemeentelijk beleid is op alle beoordeelde indicatoren van voldoende of goede kwaliteit. Op vijf indicatoren heeft de gemeente de kwaliteit van het vve-beleid verbeterd ten opzichte van 2013. Hierdoor is het merendeel van de indicatoren nu beoordeeld als een voorbeeld voor anderen.

De beoogde ontwikkeling van het gemeentelijk beleid in kader van de bestuursafspraken is volgens de gemeente gerealiseerd. Dit is bereikt door een gezamenlijke inspanning van de gemeente, de houders van de kinderopvang/peuterspeelzalen en de schoolbesturen.

Voorbeelden voor anderen

- 1A1 Definitie doelgroepkind
- 1A2 Bereik
- 1A3 Toeleiding
- 1A4 Ouders
- 1A5 Integraal vve-programma
- 1A6 Externe zorg
- 1A7 Interne kwaliteitszorg van voor- en vroegscholen
- 1B Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau
- 2B Gemeentelijk subsidiekader

Voldoende oordelen

- 1A8 Doorgaande lijn
- 1A9 Resultaten
- 1C Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau
- 2A GGD-rapport

Relatie gemeentelijk beleid en kwaliteit vve op bezochte locaties

Zoals genoemd voldoet het gemeentelijk beleid op alle onderzochte indicatoren. Ook de uitvoering van vve op de bezochte locaties is grotendeels op orde; er zijn enkele verbeterpunten benoemd. De positieve waarderingen staan in verband met elkaar, maar er zijn ook nog enkele verbeterpunten aan te wijzen.

Binnen het aspect *Conditie* voldoen de voorscholen. Voor hen liggen de eisen vast in het gemeentelijk subsidiekader. Voor de vroegscholen is er gemeentelijk beleid om een dubbele bezetting in de groepen te realiseren. In de praktijk werkt dit echter niet altijd.

Daar waar de gemeente in de afgelopen twee jaar beleid heeft ontwikkeld, zoals voor de aspecten *Ouders* en *Interne kwaliteitszorg*, is een verbeteringslag zichtbaar bij de voorscholen. Het effect van dit nieuwe beleid op de vroegscholen is veel minder zichtbaar. Daar ontbreekt het nog aan gericht vve-ouderbeleid en wordt vve als expliciet onderdeel van de kwaliteitszorg nog onvoldoende zichtbaar gemaakt. De door de gemeente georganiseerde *externe zorgstructuur*, werkt volgens de voor- en vroegscholen meestal goed en biedt voldoende ondersteuning.

Het gemeentelijk beleid rondom de *doorgaande lijn* is vooral gericht op een goede warme overdracht. De afstemming op andere gebieden is een opdracht die de gemeente expliciet neerlegt bij de voor- en vroegscholen. Op dat vlak is voor de voor- en vroegscholen nog winst te behalen. De contacten zijn er, maar het inhoudelijke gesprek kan nog meer plaatsvinden.

De gemeente heeft *resultaatafspraken* gemaakt met de vroegscholen. Toch is een evaluatie daarvan op schoolniveau, waarin gezocht wordt naar mogelijke verklaringen voor de behaalde resultaten, op de vroegscholen nog geen gemeengoed. Voor de voorscholen zijn er geen resultaatafspraken; de voorscholen hebben dit ook nog niet zelf opgepakt.

Relatie kwaliteit vve op bezochte locaties en de eigen waarderungen

Voor twee voorscholen en twee vroegscholen zijn zowel de oordelen van de inspectie als de eigen waarderungen bekend.

Op de aspecten Conditie, Kwaliteit van de uitvoering en Ontwikkeling, begeleiding en zorg komen de oordelen van de inspectie komen grotendeels overeen met de eigen waarderungen. Wel zijn de voor- en vroegscholen iets negatiever over de planmatige begeleiding. De oordelen van de inspectie zijn op het aspect Ouders is iets positiever dan de eigen waarderungen.

De oordelen op de aspecten Interne kwaliteitszorg en Doorgaande lijn komen deels overeen met de eigen waarderungen. De vroegscholen zijn positiever over hun eigen kwaliteitszorg dan uit de oordelen van de inspectie blijkt. Ook zijn de voor- en vroegscholen in hun eigen waarderungen positiever over de onderlinge afstemming.

Ontwikkeling eigen waarderungen tussen meting 2013 en 2015-2016

De eigen waarderungen van de voor- en vroegscholen zijn in de digitale vragenlijsten 2015-2016 voor bijna driekwart van de indicatoren positiever gewaardeerd dan in 2013. Van het resterende kwart is voor ongeveer de helft de waardering gelijk gebleven. Slechts enkele indicatoren zijn door de voor- en vroegscholen negatiever gewaardeerd. Dit zijn het gerichte vve-ouderbeleid, de planmatige begeleiding, de evaluatie van de resultaten van vve en het planmatig verbeteren.

Vervolgafpraak:

- Wij zullen vanaf 2016 de kwaliteit van vve in de gemeente Sittard-Geleen via het reguliere signaalgestuurd toezicht volgen.

6 Reactie van de gemeente

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van de voor en vroegschoolse educatie in gemeente Sittard-Geleen. Daarnaast hebben wij de gemeente gevraagd haar eigen kwaliteit te beoordelen en dat samen met de oordelen van de inspectie te vertalen naar de ontwikkelingsrichting van het vve-beleid.

Hieronder geeft de gemeente haar reactie:

De afgelopen jaren is hard gewerkt om de kwaliteit van vve in onze gemeente te behouden en te verbeteren. Het is dan ook erg positief om in deze rapportage terug te lezen dat het ons gelukt is om het gemeentelijk beleid op vijf punten daadwerkelijk te verbeteren en op vier punten de maximale score vast te houden.

De punten die nu als voldoende beoordeeld zijn zullen wij met extra aandacht oppakken in onze plannen voor 2017. Een goede samenwerking met de schoolbesturen en de peuteropvangorganisaties is hierbij cruciaal.

Bijlage 1: Overzicht van oordelen van de locaties in de gemeente Sittard-Geleen

		Voorschool		Vroegschool	
		peuterspeelzaal Dribbel	peuterspeelzaal Robbedoes	Basisschool 't Heuvelke	Basisschool Reuzepas
A	A0.1	3	3		
	A2	3	3		
	A3	3	3	2	3
	A4.1	3	3		
	A5.2	3	3		
	A5.3	3	3		
	A5.4	4	4	4	2
	A5.5	3	3		
B	B1	3	3	2	2
	B2	3	3	3	3
	B3	3	3	3	3
	B4	3	3	3	3
	B5	2	2	2	2
	B6	3	3	3	3
C	C1.1	3	3	3	3
	C1.2	3	3	3	3
	C1.3	3	3	3	3
	C1.4	3	3	3	3
	C2.1	3	3	3	3
	C2.2	3	3	3	3
	C2.3	3	3	3	3
	C2.4	3	3	3	3
	C2.5	3	3	3	3
	C3.1	3	3	3	
	C3.2	3	3	3	3
	C3.3	3	3	3	3
	C3.4	4	3	3	3
	C3.5	3	3	3	3
	C3.6	4	4	3	4
	C3.7	3	3	2	3
D	D1.1	3	3	3	3
	D1.2	3	3	3	3
	D1.3	3	3	3	3

	D1.4	3	3	3	3
	D2.1	3	3	3	3
	D2.2	3	3	3	3
	D2.3	3	3	3	3
E	E1	3	3	2	3
	E2	3	3	2	2
	E3	2	2	2	3
	E4	3	3	2	3
	E5	3	3	3	2
	E6			2	3
F	F1	2	3	2	3
	F2	3	3		
	F3	3	3	3	3
	F4	3	2	3	2
	F5	2	2	2	2
	F6	2	2	2	2
	F7	2	2	2	2
G	G1			2	3
	G2			2	2
	G3			3	2